

Finlandia-palkintotilaisuus 27.11.2024

Kaunokirjallisuuden Finlandia-voittaja Pajtim Statovcin puhe

Hyvät kirjallisuuden ystävät,

Mikä ilo, kunnia, ja mikä etuoikeus onkaan saada vastaanottaa tämä arvokas tunnustus.

Tänä iltana juhlimme suomalaista kirjallisuutta, sen monimuotoisuutta ja elinvoimaisuutta. Juhlimme kirjallisuuden kykyä vaikuttaa, haastaa, kuroa umpeen etäisyyksiä erilaisten ihmisten ja yhteisöjen välissä, luoda hyvyyttä maailmaan, joka on värjäytymässä koko ajan mustemmaksi. *Lehmä synnyttää yöllä* kertoo ihmisistä ikkunattomissa huoneissa, ihmisistä, jotka ovat vaarassa menettää uskonsa tulevaan.

Ei tunnu hyvältä pilata kenenkään iloa tällaisena iltana. Mutta. Koska maamme kirja-alan vaikutusvaltaisimmat ihmiset ovat täällä paikalla, tahdon jälleen kerran kiinnittää huomiota Suomen kustannusalan epäkohtiin, joista on keskusteltu julkisessa puheessa jo usean vuoden ajan, ilman että mikään on oikeastaan muuttunut.

Kustantajat.

Miksi myytte teoksianne luku- ja kuunteluaikapalveluille niin alhaiseen hintaan, vaikka se on aiheuttanut suurta eripuraa kirjailijoiden ja kustantajien välille? Miten olette määritelleet kirjan hinnan luku- ja kuunteluaikapalveluissa? Miten tähän hintaan on päädytty? Entä miksi kirjailijoita tai heidän edustajiaan ei ole kutsuttu näihin neuvottelupöytiin?

Kustantajat.

Olette julkisesti myöntäneet, että kirjailijan saama korvaus luku- ja kuunteluaikapalvelussa kulutetusta teoksesta ei ole reilu. Miksi ette tee asialle jotakin, varmista että kirjailija todella saa uuden tekijänoikeuslain mukaisen ja sen edellyttämän, asianmukaisen ja oikeasuhtaisen korvauksen työstään? Te pystytte kyllä parempaan. Itse asiassa on valinta olla pystymättä.

Päätäjät.

Ruotsalaisomisteiset luku- ja kuunteluaikapalvelut sekä tekoäly uhkaavat muuttaa pysyvästi paitsi koko lukemisen kulttuuria myös kirjallisuuden sisältöjä. Leikkaukset taiteelta, muun muassa kirjojen

arvonlisäveron korotus, rankaisevat ihmisiä lukemisesta, tarpeesta ymmärtää maailmaa taiteen avulla. Tämäkin on valinta.

Lukijat.

Olemassaolonne on palkinto meille kaikille. Kirjailija juhlii jokaisesta lukijasta. Te, ja vain te, pidätte kirjallisuuttamme elossa – lukemalla, lainaamalla ja kuuntelemalla. Ilman teitä kukaan meistä ei olisi täällä tänään.

Lopuksi kiitän läheisiäni, perhettäni, kustantajaani Otavaa ja kaikkia, jotka ovat jollakin tavalla minua polullani tukeneet, kannustaneet, auttaneet. Teitä on paljon. Kiitos Suomen Kirjasäätiö ja kaunokirjallisuuden Finlandia-palkinnon tämän vuoden valitsija Alma Pöysti. Kiitos ehdokkaat valinneelle raadille. Kiitos hienot kanssaehdokkaat, Anna-Kaari Hakkarainen, Helmi Kekkonen, Tommi Kinnunen, Kaj Korkea-aho ja Hanna-Riikka Kuisma.

Kiitos.